

PROJECTE LINGÜÍSTIC DE CENTRE

INSTITUT
NARCÍS MONTURIOL

ÍNDEX

1. Anàlisi de context	3
2. Oferta de llengües estrangeres	3
3. Criteris metodològics i organitzatius per a l'aprenentatge de les llengües	6
4. Recursos i accions complementàries	9
5. Comunicació interna i relació amb l'entorn	10

1. Anàlisi de context

L'institut Narcís Monturiol és un centre públic del barri de Montbau, al districte d'Horta Guinardó de Barcelona. És un institut amb dues línies, tant a l'ESO com al batxillerat. En el nostre entorn proper hi ha força escoles i instituts, tant de titularitat pública com concertada.

L'ús del català i del castellà al centre respon a una situació de bilingüisme equilibrat, és a dir, totes dues llengües es fan servir amb naturalitat. En general, però, l'alumnat fa servir més el castellà que el català per comunicar-se entre si. A banda del català i el castellà com a llengües maternes de la majoria de l'alumnat del centre, també trobem altres llengües maternes com l'anglès, l'alemany, el francès, l'àrab...

Un dels pilars pedagògics de l'institut Narcís Monturiol és que és un centre que s'emmarca en l'Escola Catalana. Per això, la llengua vehicular, d'aprenentatge i de comunicació a l'institut és el català. Tal com prescriu la normativa, la majoria de les classes s'imparteixen en català, tret de les assignatures de castellà i llengües estrangeres.

Pel que fa a les places docents amb perfil professional, actualment hi ha un parell de docents de ciències amb perfil lingüístic d'anglès, un dels quals amb plaça estructural.

2. Oferta de llengües estrangeres

El centre participa en projectes d'innovació educativa per tal d'incrementar l'interès per aprendre llengües a Europa, la consciència de conviure en comunitats plurilingües i la tolerància i el respecte envers la diversitat d'identitats lingüístiques i culturals. L'institut Narcís Monturiol ofereix com a primera llengua estrangera l'anglès i com a optatives o assignatures de modalitat el francès, l'alemany, el llatí i el grec.

- **Anglès**

L'anglès és la primera llengua estrangera del Narcís Monturiol i s'imparteix a tots els nivells d'ESO i batxillerat. Es potencia el desenvolupament de les quatre branques bàsiques a treballar per aprendre una llengua estrangera, que són *speaking*, *writing*, *listening* i *reading* (expressió oral, expressió escrita, comprensió oral i comprensió escrita). El seu ús també s'estén en l'àmbit de ciències en forma de vídeos o conferències per part d'especialistes.

Tenim el reconeixement de centre preparador per a l'obtenció dels títols d'anglès de la Universitat de Cambridge, Key English Test (KET), Preliminary English Test (PET) i First Certificate in English (FCE).

L'alumnat de 1r de batxillerat cada any ha participat en intercanvis lingüístics amb Irlanda, tot i que es van haver d'interrompre a causa de la pandèmia. Tanmateix, a partir del curs 2021-2022 s'ha reprès la pràctica de l'intercanvi intercultural, però amb una destinació diferent. L'intercanvi està vinculat amb l'associació intercultural AFS (American Field Service), que és una organització internacional que promou oportunitats d'aprenentatge intercultural a l'alumnat en més de 103 països. Suposa la possibilitat d'estudiar en un país estranger algun dels cursos de l'ESO i el batxillerat.

L'experiència amb l'AFS, acord de col·laboració signat el curs 2016-2017, ens permet comptar, any rere any, amb nois i noies d'intercanvi que utilitzen com a llengua vehicular l'anglès a les nostres aules i afavoreixen l'intercanvi lingüístic entre l'alumnat. Aquest intercanvi es farà de manera interdisciplinària a 1r de batxillerat juntament amb l'assignatura de ciències del món contemporani.

En funció de les necessitats del centre, s'intenta oferir una assignatura optativa d'anglès a 1r o 2n d'ESO per millorar l'expressió oral. De cara als propers cursos, el centre es planteja fer un pas més en la millora de l'ensenyament de la llengua anglesa i la intenció és que l'anglès entri en alguna assignatura obligatòria com podria ser la matèria de ciències naturals.

L'institut també ofereix, com a activitat extraescolar, l'ensenyament de la llengua anglesa, ja sigui per reforçar el que s'aprèn a classe com per ampliar coneixements, sobretot en l'àmbit oral.

- **Francès**

La segona llengua estrangera que s'ofereix al Narcís Monturiol és el francès. S'imparteix a 4t d'ESO i a 1r i 2n de batxillerat com a assignatura de modalitat. Segons les necessitats organitzatives del centre, algun any també s'ha pogut impartir en el primer cicle de l'ESO.

Per tal de fer més atractiva l'assignatura i entrar en contacte amb una realitat francòfona, l'institut organitza diverses activitats. Abans de la pandèmia, s'organitzava un intercanvi epistolar amb estudiants francesos per millorar l'expressió escrita. A més a més, i dins del treball per projectes de 3r d'ESO, s'organitza una estada de dos dies a Perpinyà i Cotlliure juntament amb els departaments de castellà i socials.

A banda de l'anglès, també tenim el reconeixement de centre preparador per a l'obtenció del Diplôme d'études en langue française (DELF).

- **Alemanya**

La llengua alemanya s'imparteix com a assignatura optativa a l'ESO una hora la setmana, normalment a 4t, tot i que algun any s'ha ofert a 1r d'ESO en funció de les necessitats del centre.

Una mostra de la viabilitat d'aquesta proposta és que hi ha alumnes que, després d'aquest primer contacte amb l'alemany, decideixen continuar-ne l'estudi a l'Escola Oficial d'Idiomes o en altres centres homologats.

- **Llatí i grec**

El llatí s'ensenya a 4t d'ESO com a assignatura específica 3 hores la setmana, i les assignatures de llatí i grec s'imparteixen al batxillerat 4 hores la setmana cadascuna com a assignatures de modalitat.

3. Criteris metodològics i organitzatius per a l'aprenentatge de les llengües

A l'educació secundària obligatòria es fa un enfocament metodològic de les dues llengües oficials tenint en compte el context sociolingüístic, per garantir que tot l'alumnat conegui les dues llengües en finalitzar l'etapa.

La Llengua Catalana i Literatura i la Llengua Castellana i Literatura són dues matèries comunes a l'ESO i al batxillerat. En finalitzar l'etapa de l'educació secundària obligatòria, l'alumnat ha d'haver assolit les competències bàsiques en l'àmbit lingüístic, tant en català com en castellà. Cadascuna de les cinc dimensions (comprensió lectora; expressió escrita; comunicació oral; literària, i actitudinal i plurilingüe) inclou tres competències que es treballen al llarg d'aquesta etapa.

Distribució d'hores setmanals pel que fa a l'ensenyament de les matèries de Llengua Catalana i Literatura i de Llengua Castellana i Literatura: (En **negreta**, les matèries de modalitat de 2n de batxillerat.)

Matèria	1r ESO	2n ESO	3r ESO	4t ESO	1r batx	2n batx
Llengua Catalana i Literatura	3	4	3	3	2	2
Llengua Castellana i Literatura	3	4	3	3	2	2
Literatura Catalana						4
Literatura Castellana						4

L'institut Narcís Monturiol vetlla perquè tot l'alumnat assoleixi els coneixements corresponents a cada etapa educativa i pugui millorar els resultats acadèmics. És per això, que els diferents departaments del Centre, especialment els de llengües (catalana, castellana i estrangera), matemàtiques i científicotecnològic es reuneixen periòdicament per analitzar les dades, tant internes com externes, que tenim de cada grup. Es tenen en compte les avaluacions que cada docent duu a terme, els resultats de les proves de competències bàsiques i també els resultats de les PAU. Si en alguna

competència en concret es detecten punts més fluixos, es fan propostes de millora anualment i a final de curs es tornen a mirar els resultats per si l'estratègia que s'ha pres ha donat els resultats esperats, és dir, si s'han assolit els objectius proposats o bé cal continuar treballant perquè no decaiguin.

- **Treballem la lectura**

Amb l'objectiu de promoure la competència comunicativa lingüística i el desenvolupament de l'hàbit lector del jovent, s'incorpora la lectura a les matèries de català i castellà. A cada curs es llegeixen dos o tres llibres, que es treballen a l'aula amb el guiatge del professor o professora corresponent. En aquells cursos en què s'imparteixen quatre hores setmanals de català i de castellà, és fàcil poder dedicar una hora a la setmana a treballar, exclusivament, la comprensió lectora, la comprensió escrita, l'expressió oral i l'expressió escrita.

A banda de les assignatures de català i castellà, la llengua és present a totes les matèries. És important entendre el que llegim, expressar el que sentim o pensem, formular un escrit amb coherència, cohesió i adequació. És per això que des de totes les matèries es fa un treball de la llengua ja sigui mitjançant redaccions, exercicis, treballs, exposicions orals...

- **Exposicions orals**

Les exposicions orals ens permet transmetre el que hem après d'un tema determinat davant dels nostres companys i companyes. Des de l'institut es fomenta aquesta pràctica que prepara l'alumnat per parlar davant d'un públic, a expressar-se oralment i a fer servir un llenguatge adequat i estructurat.

En diferents matèries es fan exposicions orals de treballs individuals o en grup, però on tenen més protagonisme aquestes exposicions és, sobretot, en el treball de síntesi (1r, 2n i 3r d'ESO), el projecte de síntesi (4t d'ESO) i el treball de recerca (2n de batxillerat). En tots aquests casos, un cop finalitzat el treball, l'alumnat ha de presentar-lo davant d'un tribunal format per diferents docents del centre i la llengua amb la qual han d'exposar la feina que han fet és el català.

- **Biblioteca**

La biblioteca no és només un mer espai físic, representa els valors del centre i ha de tenir la capacitat d'instruir els usuaris en l'adquisició d'una sèrie d'habilitats que els seran de gran utilitat en el seu futur. Els canvis en les formes de treballar, de veure el món i d'accedir al coneixement, i la necessitat d'habilitats d'accés a la informació i de comprensió lectora per poder conèixer, analitzar, seleccionar i gestionar el coneixement de forma crítica i autònoma són el fonament de l'objectiu d'aquest recurs. La integració de la tecnologia i els hàbits de lectura promou que els alumnes llegeixin per gaudir i per aprendre, captin el seu interès i en facilitin l'aprenentatge. El centre va participar durant tres cursos en el projecte d'innovació Biblioteca Escolar Puntedu i el curs 2011-2012 va participar com a centre de referència en el projecte L'impuls de la lectura del Departament d'Ensenyament com a centre de referència.

- **Biblioteca Montbau-Albert Pérez Baró**

A més de tenir accés a la biblioteca del centre, cada any els departaments de català i castellà organitzen conjuntament una sortida amb l'alumnat de 2n d'ESO a la Biblioteca Montbau-Albert Pérez Baró, perquè tinguin un contacte amb aquesta institució i la prenguin com a referència, ja sigui per fer servir el préstec de llibres com per anar-hi a estudiar. Durant la visita els expliquen com funciona el catàleg de biblioteques públiques, quins serveis ofereixen i com estan ordenats els llibres dins la biblioteca. És una visita molt interessant, ja que la majoria dels alumnes desconeixen el ventall d'activitats que s'hi duen a terme, que fer-se el carnet de la biblioteca és gratuït i que dins les instal·lacions es poden connectar a la xarxa també de manera gratuïta.

- **Cultura digital de centre**

Totes les aules d'ESO i batxillerat estan dotades d'una pissarra digital i d'un projector. Com a plataformes d'aprenentatge, s'utilitzen Moodle i Google Workspace, a més a més d'aplicacions educatives i altres plataformes específiques per a l'aprenentatge de les llengües estrangeres. El treball en xarxa forma part del nostre dia a dia.

- **Conveni amb La Vanguardia**

El centre té un acord amb el diari La Vanguardia, segons el qual arriben a l'institut cada dia 40 exemplars gratuïts de l'edició en català. Aquest conveni té com a objectiu que l'alumnat s'acostumi a llegir premsa en català i estigui al corrent de les notícies i els fets d'actualitat.

4. Recursos i accions complementàries

- **Atenció individualitzada**

El Narcís Monturiol compta amb la figura de l'orientador, que fa un seguiment periòdic d'aquell alumnat amb més dificultats. Si l'equip docent detecta entrebancs en la llengua, ja sigui detecció d'una possible dislèxia, dificultats en la comprensió lectora i/o escrita, dificultats en la parla o d'altres, ho posa a coneixement de l'orientador i ell s'encarrega de buscar recursos interns (plans individualitzats), però sobretot externs (classes particulars, logopedes, psicòlegs, coordinació LIC del servei educatiu...), que facilitin la millora de l'aprenentatge d'aquests alumnes.

Abans de la pandèmia, tant a 1r com a 2n d'ESO s'oferia la possibilitat d'atendre l'alumnat amb més dificultats en les assignatures instrumentals (català, castellà i matemàtiques) en grups reduïts. Des del curs 2020-2021 vam passar de dues línies al primer cicle d'ESO a tres línies de vint alumnes per aula amb la finalitat de donar resposta a l'atenció individualitzada.

- **Alumnat nouvingut**

Com que el centre no disposa d'aula d'acollida, l'atenció de l'alumnat nouvingut no sempre és tan eficient i eficaç com es voldria. De tota manera, l'atenció individualitzada també dona cabuda a aquests alumnes que no tenen cap coneixement del català o del català i el castellà. A més a més, se'ls reserva una hora setmanal per reforçar l'aprenentatge del català.

- **Activitats complementàries**

Les activitats complementàries a l'aprenentatge, que són molt importants a nivell de cohesió de l'alumnat del centre, es fan sempre en català: festes de final de trimestre, carnaval, certamen literari de Sant Jordi, jornades esportives, conferències, xerrades divulgatives... Tanmateix, i en alguns casos puntuals, algunes xerrades o conferències es fan en castellà.

- **Sant Jordi**

A l'institut Narcís Monturiol comptem amb un dels concursos literaris escolars més antics de Catalunya en llengua catalana. Any rere any organitzem el Concurs literari de Sant Jordi, que té la característica especial d'estar obert al barri i en el qual participen centres de primària i secundària del districte. Aquest concurs és un projecte de treball que gira al voltant d'un tema, en el qual totes les àrees del coneixement i tots els nivells educatius hi participen com a projecte comú de centre. El dia del certamen es presenta el resultat de tota la feina feta i es lliuren els premis literaris que s'atorguen des de 1r de primària fins a 2n de batxillerat.

5. Comunicació interna i relació amb l'entorn

La llengua vehicular, d'aprenentatge i de comunicació de l'institut Narcís Monturiol és el català. Per això, el butlletí de notes, els correus electrònics a les famílies, la informació de la pàgina web, els documents administratius, etc., es fan en aquesta llengua. D'altra banda, es contemplaran els casos singulars d'alumnat que canviï de país de residència i es requereixi documentació en un altre idioma per part del nou centre educatiu.

Pel que fa a les famílies nouvingudes o que dominen poc el català, el professorat que té assignada una tutoria els fa l'acompanyament per tal que entenguin les informacions que se'ls fa arribar. Així mateix, quan una família que no entén ni el català ni el castellà ha d'assistir a una entrevista a l'institut, el Consorci d'Educació de Barcelona ofereix un servei de traducció.

Quant a les reunions de claustre, equips docents, cicles, coordinacions, etc., també s'utilitza el català tal com prescriu la normativa. Igualment, es fa servir el català com a llengua de comunicació amb altres educands i col·lectius (menjador, extraescolars, AMPA, consell escolar...), contemplant sempre els casos concrets en què s'entén que la llengua no ha de ser el català sinó el castellà, l'anglès o una altra llengua estrangera.

Per finalitzar, volem destacar que el centre treballa per millorar els usos lingüístics no discriminatoris, l'atenció de nois i noies a les aules, l'ús de llibres de text i materials diversos no discriminatoris, i l'orientació d'estudis. És per això que un grup de docents del centre ha confeccionat una guia per a l'ús de la llengua inclusiva a l'institut Narcís Monturiol inclosa dins el Pla de convivència del centre.